

Tanácsok a zöld közbeszerzéssel kapcsolatban

Önkormányzati ügyfelek részére

ÖSSZEFOGLALÓ

CÍM 1065 Budapest, Bajcsy-Zsilinszky út 5. 1/2. emelet
TELEFON (06 1) 266 7601, (06 1) 266 7602 / FAX (06 1) 266 7603
MAIL info@dft-hungaria.hu / WEB www.dft-hungaria.hu

A fenntarthatóság manapság minden fejlesztési kezdeményezéssel összefügg. Az emberiség ugyanis rádöbbent, hogy eddig csupán kihasználta a Föld javait, anélkül, hogy visszaforgatott volna bármit is. A jelen generációknak kötelessége megadni a lehetőséget az eljövendő generációknak is a teljes életre – ez a fenntarthatósági törekvések lényege.

CÍM 1065 Budapest, Bajcsy-Zsilinszky út 5. 1/2. emelet
TELEFON (06 1) 266 7601, (06 1) 266 7602 / FAX (06 1) 266 7603
MAIL info@dft-hungaria.hu / WEB www.dft-hungaria.hu

A zöld beszerzés nemzetközi definíció szerint azt jelenti, hogy a beszerzésekkel kapcsolatos döntésekben az ár és a minőség mellett a szolgáltatás környezeti terhelését is figyelembe veszik. Ez alól a közbeszerzési ügyek sem kivételek. Nem véletlen: furcsa lenne, ha azok a szervezetek, melyek hatáskörüknél fogva a legtöbbet tehetnék, nem figyelnének erre.

CÍM 1065 Budapest, Bajcsy-Zsilinszky út 5. 1/2. emelet
TELEFON (06 1) 266 7601, (06 1) 266 7602 / FAX (06 1) 266 7603
MAIL info@dft-hungaria.hu / WEB www.dft-hungaria.hu

A közsféra fogyasztása a fejlett országokban a GDP jó 10-15%-át teszi ki. Ha tehát ez a szektor a kezdeményezések nyomán kizöldülne, az komoly ugrás lenne a fogyasztási szokások átalakulásában, ösztönözné a zöld technológiák fejlődését. Emellett az is lényeges szempont, hogy a közsférának becsületbeli kötelessége példamutatóan elől járni a környezetvédelem területén.

CÍM 1065 Budapest, Bajcsy-Zsilinszky út 5. 1/2. emelet
TELEFON (06 1) 266 7601, (06 1) 266 7602 / FAX (06 1) 266 7603
MAIL info@dft-hungaria.hu / WEB www.dft-hungaria.hu

Ha minden önkormányzat az energetikáját 100%-ban megújuló forrásokból fedezné, az uniós szinten 3%-os csökkenést jelentene a kimerülő készletek használata terén. Ez a példa is jól mutatja, hogy komoly lehetőségek rejlenek ebben a területben. A helyi önkormányzat ráadásul könnyebben indul el ezen az úton, hisz rugalmasabb, mint az állami szint, így könnyebben vezet be fejlesztéseket.

CÍM 1065 Budapest, Bajcsy-Zsilinszky út 5. 1/2. emelet
TELEFON (06 1) 266 7601, (06 1) 266 7602 / FAX (06 1) 266 7603
MAIL info@dft-hungaria.hu / WEB www.dft-hungaria.hu

Az önkormányzatok közintézmények, így beszerzéseiket az adott jogszabályok szerint kötelesek lebonyolítani. Ezek hazánkban jelenleg: a közbeszerzési törvény és a versenyjog.

Az EU általánosan elfogadott definíciója szerint az a közbeszerzés számít zöldbeszerzésnek, mely során a beszerző a folyamat minden pontján figyelembe veszi a környezetvédelmi szempontokat, igyekszik környezetbarát technológiákat hasznosítani, és a lehető legkevesebb terhelést okozó megoldásokat keresi.

CÍM 1065 Budapest, Bajcsy-Zsilinszky út 5. 1/2. emelet
TELEFON (06 1) 266 7601, (06 1) 266 7602 / FAX (06 1) 266 7603
MAIL info@dft-hungaria.hu / WEB www.dft-hungaria.hu

Egyes területen szükséges az önkormányzat jogi berendezkedésének átalakítása:

- A beszerzéssel kapcsolatos helyi rendeletek, belső utasítások
- Szervezeti és Működési Szabályzat idevágó részei

Ha nincs Környezetvédelmi Program, akkor érdemes megalkotni egyet a zöld beszerzés szellemében, ha pedig van, akkor integrálni tartalmába az újonnan megismert és bevezetett irányelveket.

CÍM 1065 Budapest, Bajcsy-Zsilinszky út 5. 1/2. emelet
TELEFON (06 1) 266 7601, (06 1) 266 7602 / FAX (06 1) 266 7603
MAIL info@dft-hungaria.hu / WEB www.dft-hungaria.hu

Az önkormányzat mindig legyen jól informált az elérhető zöld szolgáltatások tekintetében. Ezeket az információkat tartsa rendszerben és tegye elérhetővé, kipróbált módszereit terjessze – így járva elől jó példaként a többi hivatal számára. Publikáljon és keressen a témában tanulmányokat az internet segítségével.

A beszerzéskor az önkormányzat szervezeti tekintetben vagy centralizál vagy nem – kisebb településnél az előző az előnyösebb, míg nagyobb apparátussal rendelkező esetén a második.

CÍM 1065 Budapest, Bajcsy-Zsilinszky út 5. 1/2. emelet
TELEFON (06 1) 266 7601, (06 1) 266 7602 / FAX (06 1) 266 7603
MAIL info@dft-hungaria.hu / WEB www.dft-hungaria.hu

Ha megalkották a rendszert, akkor ki kell nevezni azokat az állandó munkatársakat, akik ezzel fognak foglalkozni – és őket fejleszteni kell, meg kell velük ismertetni a legújabb irányelveket, gyakorlatokat.

Ösztönözni kell őket arra, hogy az ismeretanyagukat folyamatosan bővítsék, naprakészek legyenek a témával kapcsolatban és újító, jobbító ötletekkel állhassanak elő.

CÍM 1065 Budapest, Bajcsy-Zsilinszky út 5. 1/2. emelet
TELEFON (06 1) 266 7601, (06 1) 266 7602 / FAX (06 1) 266 7603
MAIL info@dft-hungaria.hu / WEB www.dft-hungaria.hu

E témakörben a hivatalok és az érintett szervezetek együttműködése létfontosságú. Egyrészt azért, hogy megoszthassák egymással a tapasztalataikat, így fejlesztve a közös gyakorlatot, másrészt pedig azért, hogy együttes igényeket támasztva nyomást gyakorolhassanak a jogszabályi vagy a kínálati háttérre. Az önkormányzati szövetségek jó alapjai lehetnek a tudás koordinációjának.

Az együttműködésnek túl kell mutatnia az országhatárokon, sőt igen jó példa esetén az Unió határain túl is.

CÍM 1065 Budapest, Bajcsy-Zsilinszky út 5. 1/2. emelet
TELEFON (06 1) 266 7601, (06 1) 266 7602 / FAX (06 1) 266 7603
MAIL info@dft-hungaria.hu / WEB www.dft-hungaria.hu

Az önkormányzatok beszerzései sokfélék lehetnek, de alapvetően három csoportba tartoznak:

- A polgármesteri hivatal működéséhez kapcsolódó beszerzések
- Az önkormányzati felügyeleti körbe tartozó intézmények beszerzései
- A részben vagy egészben önkormányzati tulajdonban lévő vállalatok beszerzései

Első lépésben a zöld beszerzési elveket csupán a legbelsőbb kategóriára érdemes kiterjeszteni, aztán a tapasztalatok gyarapodtával lehet a többire is. Így, a tapasztalatok tükrében könnyebb lesz meggyőzni a külsős döntéshozókat is.

Cím 1065 Budapest, Bajcsy-Zsilinszky út 5. 1/2. emelet
TELEFON (06 1) 266 7601, (06 1) 266 7602 / FAX (06 1) 266 7603
MAIL info@dft-hungaria.hu / WEB www.dft-hungaria.hu

Az egész átalakítás megkezdéséhez szükséges valamilyen motívátor: egy új szakember érkezése, a környezetvédelem fontosságának tudatosodása, egy zöldfejlesztési vagy zöldfejlesztést is tartalmazó pályázati kiírás. Az is sarkallhatja a hivatalt, hogy szeretne takarékos, hosszú élettartamú eszközöket vásárolni, ezzel csökkentve hosszú távon a működési költségeit.

CÍM 1065 Budapest, Bajcsy-Zsilinszky út 5. 1/2. emelet
TELEFON (06 1) 266 7601, (06 1) 266 7602 / FAX (06 1) 266 7603
MAIL info@dft-hungaria.hu / WEB www.dft-hungaria.hu

Általános alapelvek a környezetbarát beszerzés kapcsán:

- A beszerzésben előnyben kell részesíteni az adott termék vagy szolgáltatás környezetbarát változatát
- A termékek lehetőség szerint minél több újrahasznosítható komponenst tartalmazzanak, szerkezetükből adódóan pedig maguk is minél könnyebben újrahasznosíthatóak legyenek.
- Kerülni kell azokat az anyagokat, melyek károsak a környezet vagy a felhasználó egészségére
- Az elektromos gépeknél fontos szempont legyen az alacsony fogyasztás
- Az építési beruházásoknál és a felújítási munkálatok esetén törekedni kell a hosszú élettartamra, a szigetelés korszerűsítésére, kis energiakibocsátású ingatlanok tervezésére.

Közbeszerzési eljárások során általános alapelveként kell érvényesülnie, hogy a legalacsonyabb összegű ellenszolgáltatás elve helyett általánosan az összességében legelőnyösebb ajánlat elve szerint folyjanak a tendereztetések.

CÍM 1065 Budapest, Bajcsy-Zsilinszky út 5. 1/2. emelet
TELEFON (06 1) 266 7601, (06 1) 266 7602 / FAX (06 1) 266 7603
MAIL info@dft-hungaria.hu / WEB www.dft-hungaria.hu

Ha a beszerzendő áru vagy szolgáltatás nem éri el a közbeszerzési értékhatárt, akkor annyival könnyebb a helyzet, hogy csupán a hivatali illetékesen múlik a döntés. Ez esetben érvényesíthető leginkább a fenntartható fejlődést szolgáló beszerzés, hiszen csak a belső szabályok kötik, az államiak nem, így már a belső irányelvek átalakításával elérhető az attitűd- és prioritásváltás.

CÍM 1065 Budapest, Bajcsy-Zsilinszky út 5. ½. emelet
TELEFON (06 1) 266 7601, (06 1) 266 7602 / FAX (06 1) 266 7603
MAIL info@dft-hungaria.hu / WEB www.dft-hungaria.hu

- Életciklus-elemzés: amikor a hivatal beszállítók és termékek közül választ, érdemes figyelnie arra, hogy a beszerezni kívánt eszköz összeállításától a szétszerelésig mindig a lehető legkisebb környezeti terhelést okozza. Fontos szempont például, hogy előállítása káros – e, tartalmaz –e mérgező anyagokat, takarékosan működik –e, képes –e több funkció ellátására.

CÍM 1065 Budapest, Bajcsy-Zsilinszky út 5. 1/2. emelet
TELEFON (06 1) 266 7601, (06 1) 266 7602 / FAX (06 1) 266 7603
MAIL info@dft-hungaria.hu / WEB www.dft-hungaria.hu

- Az irodai gépek esetében lényeges tényező, hogy újratölthetőek vagy üzemidejük végén leadhatóak –e. Sokat segítenek a választásban a különféle takarékosági ajánlások (például az amerikai Energy Star jelzés)
- A két legfontosabb pont a következő legyen: tartson minél tovább és fogyasszon minél kevesebbet.
- Szerencsére ma már a tervezőknek is ez a céljuk, így a fejlesztés is ebbe az irányba tart.

CÍM 1065 Budapest, Bajcsy-Zsilinszky út 5. 1/2. emelet
TELEFON (06 1) 266 7601, (06 1) 266 7602 / FAX (06 1) 266 7603
MAIL info@dft-hungaria.hu / WEB www.dft-hungaria.hu

- Az irodai használati tárgyak túlnyomó többsége ugyan műanyag, de több gyártó kezd visszatérni az igényesebb fa és fém eszközökhöz. A műanyag eszközök legjobb esetben újrahasznosított anyagból készültek és üzemidejük végeztével újrahasznosíthatóak. Ha már nem használhatóak, külön kell őket gyűjteni – ez is egy érv a számtalan közül, hogy miért fontos a hivatalban a szelektív hulladékgyűjtés bevezetése.

CÍM 1065 Budapest, Bajcsy-Zsilinszky út 5. 1/2. emelet
TELEFON (06 1) 266 7601, (06 1) 266 7602 / FAX (06 1) 266 7603
MAIL info@dft-hungaria.hu / WEB www.dft-hungaria.hu

- A papírrendeléskor két szempont lényeges: legyen újrahasznosított és klórmentesen fehérített. Ezek egyelőre többbe kerülnek, mint a hagyományos papírok, de tömegesebb átállás esetén nyilván csökkenne a technológia ára, a hosszú távú nyereség pedig pénzben szinte ki sem fejezhető.
- Az újrapapírt azonban nem minden irodai gép kezeli tökéletesen, az alkalmasságra az eszközbeszerzéskor figyelni kell.

CÍM 1065 Budapest, Bajcsy-Zsilinszky út 5. 1/2. emelet
TELEFON (06 1) 266 7601, (06 1) 266 7602 / FAX (06 1) 266 7603
MAIL info@dft-hungaria.hu / WEB www.dft-hungaria.hu

Két fontos energiatakarékossági pont van a világítás tekintetében: egyrészt próbáljanak minél alacsonyabb fogyasztású eszközöket beszerezni, másrészt pedig törekedjenek a természetes fény arányának maximalizálására.

A témakör részét képezik a hivatalban üzemelő takarítógépek, a tisztaság fenntartásához használt vegyszerek, sőt a konyha eszközei is. Az étkeztetésnek is lehetnek fenntarthatósági vonatkozásai – mit? mikor? mennyit? hogyan?

CÍM 1065 Budapest, Bajcsy-Zsilinszky út 5. 1/2. emelet
TELEFON (06 1) 266 7601, (06 1) 266 7602 / FAX (06 1) 266 7603
MAIL info@dft-hungaria.hu / WEB www.dft-hungaria.hu

Hazánkban a zöld közbeszerzés messze nem olyan fejlett, mint Nyugat-Európában. Ennek oka az alulszabályozottság és az információhiány. Amellett, hogy nem ismerik a feltételeit és kevés a jól képzett szakember, a környezetvédelmi elveken alapuló döntések egyelőre még nagyon könnyen támadhatóak a vesztes ajánlattévők által. Ennek kiküszöbölése a részletesebb szabályok nyomán lenne elérhető (jogi pontosítás szükségessége).

CÍM 1065 Budapest, Bajcsy-Zsilinszky út 5. 1/2. emelet
TELEFON (06 1) 266 7601, (06 1) 266 7602 / FAX (06 1) 266 7603
MAIL info@dft-hungaria.hu / WEB www.dft-hungaria.hu

Az összefoglaló az alábbi munkák alapján készült:

- Zöld beszerzési kézikönyv az önkormányzatok számára, Környezettudományi Központ, Budapest, 2003.
- Energiatudatos közbeszerzés – Követendő példák az európai gyakorlatból, Környezettudományi Központ, Budapest, 2006.

E művek elengedhetetlen elemei minden önkormányzat beszerzési szakkönyv-gyűjteményének, fontos, hogy a helyi programfelelősök mindig elérhessék őket!

CÍM 1065 Budapest, Bajcsy-Zsilinszky út 5. 1/2. emelet
TELEFON (06 1) 266 7601, (06 1) 266 7602 / FAX (06 1) 266 7603
MAIL info@dft-hungaria.hu / WEB www.dft-hungaria.hu